ความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ กับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Expectations of librarians for building a collaborative network between secondary school libraries in Phitsanulok, Sukhothai and Uttaradit province with the Office of Academic Resources and Information Technology, Pibulsongkram Rajabhat University

อัจฉราพร แย้มเหม็น และ อมรรัตน์ ศรีละออ
สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Email : adcharaporn@psru.ac.th, tieawsree@psru.ac.th

บทนำ

การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ เมื่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไทยที่จะเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาคุณภาพคนพบว่ายังมีปัญหาในแต่ละช่วงวัยและส่งผลกระทบต่อเนื่อง ถึงกันตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่พัฒนาการไม่สมวัยในเด็กปฐมวัย ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กวัยเรียนค่อนข้างต่ำ การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่กลุ่มเด็กปฐมวัยที่ต้องพัฒนาให้มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีทักษะทางสมอง ทักษะ การเรียนรู้ และทักษะชีวิต เพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ ควบคู่กับการพัฒนาคนไทยในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม มีทักษะความรู้และความสามารถปรับตัวเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงรอบตัวที่รวดเร็ว บนพื้นฐานของการมีสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันชุมชน และภาคเอกชนที่ร่วมกัน พัฒนาทุนมนุษย์ให้มีคุณภาพสูง อีกทั้งยังเป็นทุนทางสังคมสำคัญ ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559, น. 65)

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั้งระบบที่มีการจัดประมวลประสบการณ์ให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรใหม่ คือ มุ่งให้นักเรียนรู้จักหาวิธีเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การคิดเป็นและแก้ปัญหาเป็น ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องในทุกส่วนทั้งผู้บริหาร ครูและบรรณารักษ์ จึงต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้ห้องสมุดเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สมบูรณ์แบบ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รับสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และได้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าที่สุด ที่ผ่านมาห้องสมุดโรงเรียนมักประสบปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนบุคลากรประจำห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ ทรัพยากรสารสนเทศไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ดังนั้นจึง จำเป็นต้องศึกษาความต้องการของบุคลากรในเขตพื้นที่บริการการศึกษาให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในการบริการทางวิชาการแก่สังคมให้มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของมหาวิทยาลัย ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จึงมีภารกิจที่สำคัญในการเป็นศูนย์บริการทางวิชาการแก่ท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย จึงมุ่งศึกษาคาดหวังการบริการวิชาการของครูบรรณารักษ์และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตจังหวัด พิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของครูบรรณารักษ์ในห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดพิษณุโลก เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพิจารณากำหนดกิจกรรมและวางแผนการดำเนินการให้บริการทางวิชาการแก่ห้องสมุดโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดที่จัดโดยสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เพื่อศึกษาความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนกับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ กับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จำนวน 84 โรงเรียน

2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัด พิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จำนวน 52 โรงเรียน ซึ่งได้จากการส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร จำนวน 84 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมา จำนวน 52 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 61.90 จากแบบสอบถามทั้งหมด

3) เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในเก็บรวบรวบข้อมูล คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 8 ข้อ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาวิชา ตำแหน่ง ภาระงานอื่น ๆ ในโรงเรียนนอกเหนือจากงานห้องสมุด จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ (โดยเฉลี่ย) ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งครูบรรณารักษ์/ หัวหน้าห้องสมุด ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุด เป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน เป็นคำถามเกี่ยวกับขนาด บุคลากร จำนวนทรัพยากร แหล่งงบประมาณของห้องสมุด โปรแกรมหรือระบบห้องสมุดอัตโนมัติ กิจกรรมด้านต่าง ๆ มีจำนวน 7 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำเป็นข้อมูลประเภทนามบัญญัติ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียน จำนวน 47 ข้อ โดยคำถามจะถามถึงระดับความคาดหวัง เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ จำนวน 14 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแต่ละด้าน จำนวน 5 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

4) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอนโดยเริ่มจากการจัดทำหนังสือนำส่งจากสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่จะทำการเก็บข้อมูล จากนั้นดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร โดยขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูบรรณารักษ์ในโรงเรียน พร้อมส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้ นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์

5) การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 5 ตอน ตามรายละเอียดในแบบสอบถาม ข้อมูลที่รวบรวมได้นำมาดำเนินการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel จากนั้นจึงสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

แผนภูมิที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

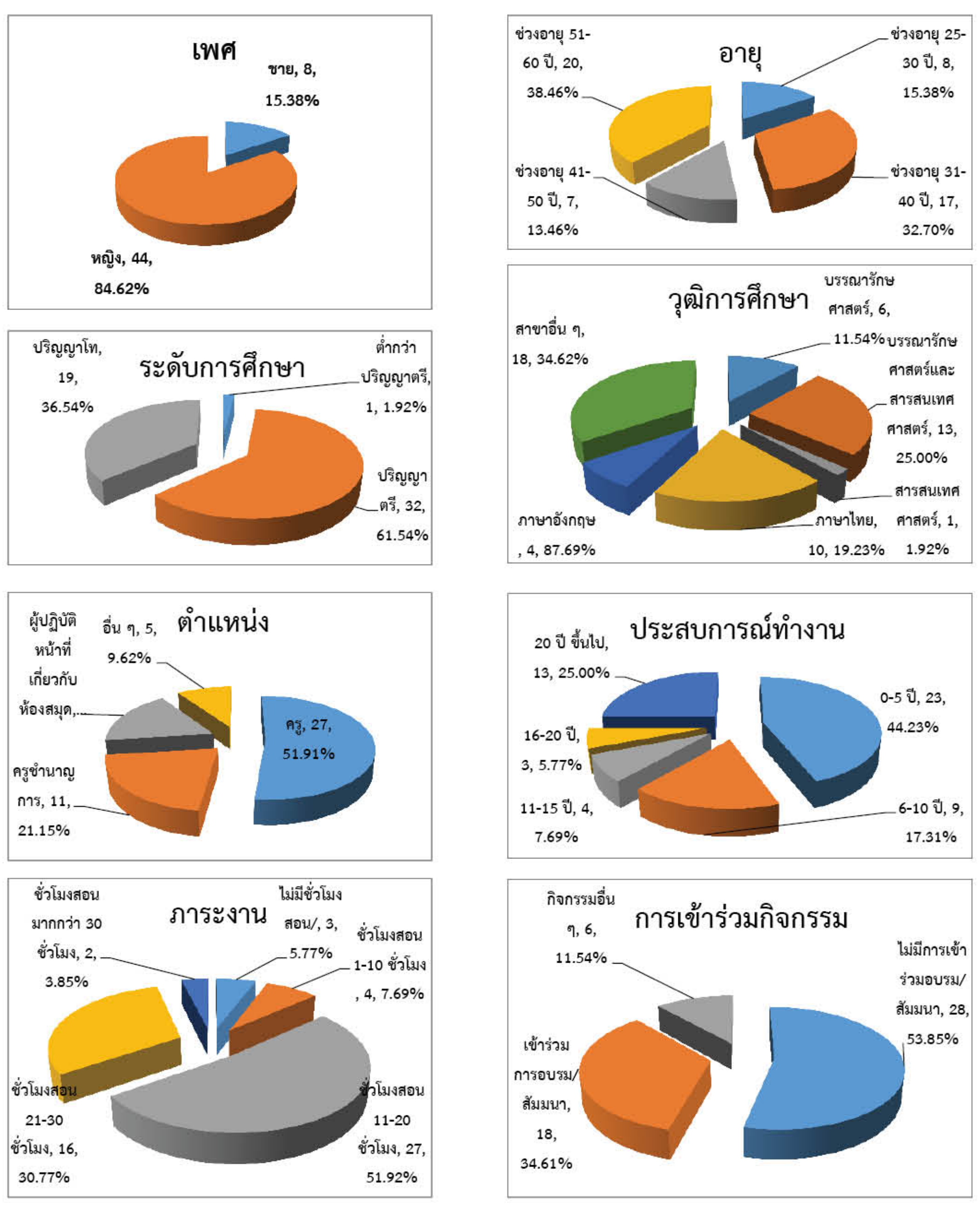

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน

แผนภูมิที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียน

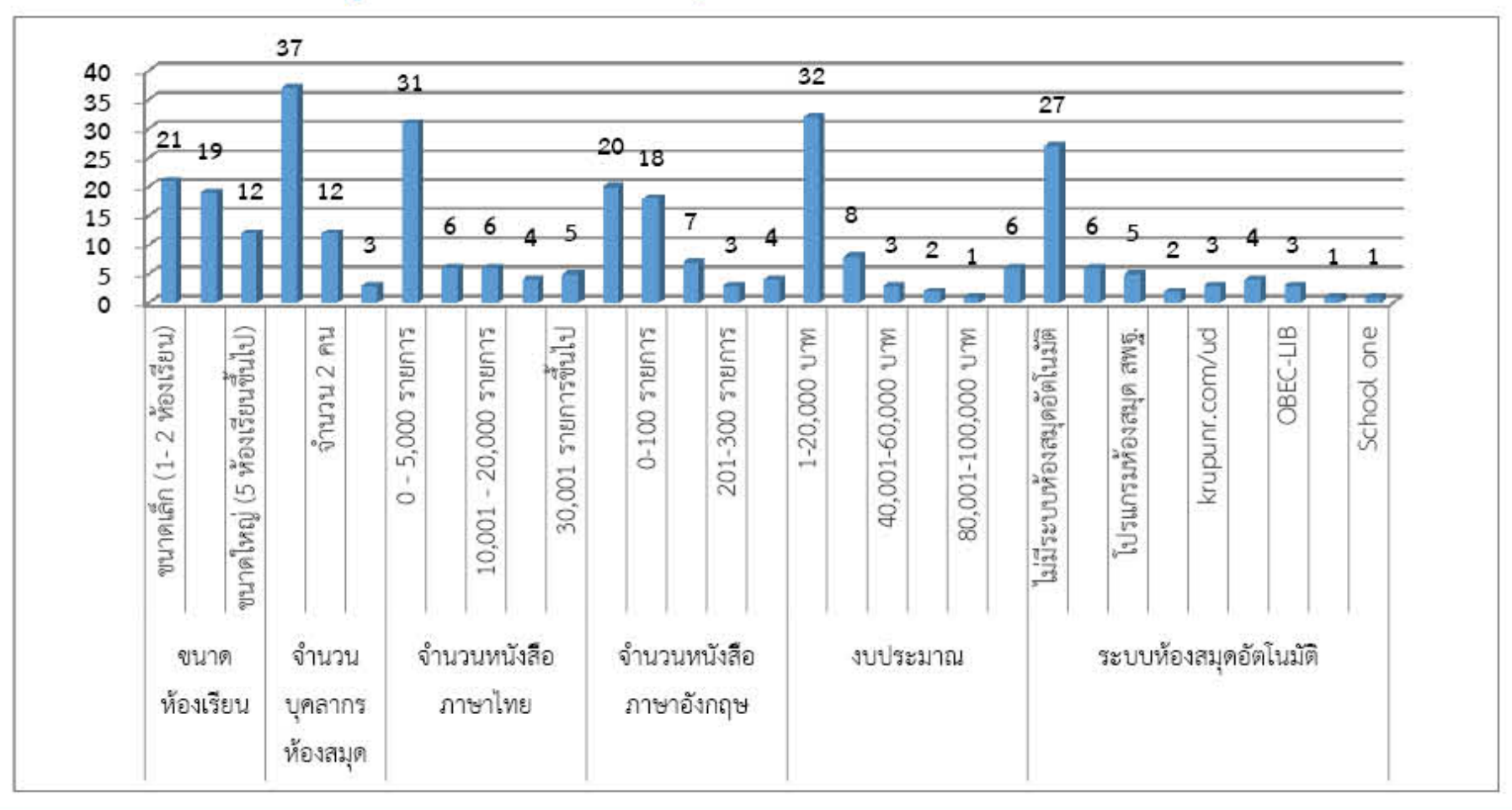

3. ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุดและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนในแต่ละด้านพบว่า

ตารางที่ 1 แสดงความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการด้านห้องสมุด

กิจกรรมบริการวิชาการทางด้านห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
การเข้าชมนิทรรศการด้านห้องสมุด	3.71	0.97	มาก
การฟังบรรยาย/ ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ	3.65	0.88	มาก
การฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น (1-2 วัน)	3.67	0.92	มาก
การฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาว (1-2 สัปดาห์)	2.92	0.92	ปานกลาง
การเข้ารับการบริการให้คำปรึกษาทางวิชาการ	3.40	0.89	ปานกลาง
รวม	**3.47**	**0.92**	**ปานกลาง**

จากตารางพบว่า กิจกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในการ เข้าชมนิทรรศการด้านห้องสมุดมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.71) รองลงมาคือ การฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น (1-2 วัน) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.67) และการฟังบรรยาย/ ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.65) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงความคาดหวังในหัวข้อของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด

หัวข้อของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. งานเทคนิคห้องสมุด			
1.1 การจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	3.90	1.05	มาก
1.2 การวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ	3.79	0.89	มาก
1.3 การซ่อม/การจัดเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการ	3.67	0.86	มาก
รวม	**3.79**	**0.93**	**มาก**
2. กิจกรรมห้องสมุด			
2.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	4.33	0.65	มาก
2.2 การจัดนิทรรศการ	4.08	0.81	มาก
2.3 การปฐมนิเทศการใช้ห้องสมุด	3.85	0.87	มาก
รวม	**4.09**	**0.78**	**มาก**
3. งานบริการห้องสมุด			
3.1 บริการยืม-คืน	3.96	0.97	มาก
3.2 บริการสอนวิธีการใช้ห้องสมุด	3.87	0.93	มาก
3.3 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า	3.87	0.93	มาก
3.4 บริการข่าวสารทันสมัย	3.94	0.96	มาก
3.5 บริการสืบค้นสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์/อินเทอร์เน็ต	3.92	0.90	มาก
3.6 บริการลักษณะพิเศษ/ เชิงรุก เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่ ห้องสมุดในชั้นเรียน ห้องสมุดในสนามเด็กเล่น	3.73	0.99	มาก
รวม	**3.88**	**0.95**	**มาก**
4. งานเทคโนโลยีห้องสมุด			
4.1 การพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	3.90	0.93	มาก
4.2 การพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด	3.77	0.96	มาก
4.3 การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล	3.81	0.95	มาก
4.4 ระบบอินเทอร์เน็ต	3.96	0.93	มาก
4.5 Line	3.63	0.99	มาก
4.6 Facebook	3.85	0.89	มาก
รวม	**3.82**	**0.94**	**มาก**
5. งานบริหารจัดการห้องสมุด			
5.1 การวางแผนกลยุทธ์และการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการ	3.75	0.86	มาก
5.2 การออกแบบอาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์ ห้องสมุด	3.83	0.99	มาก
5.3 การประชาสัมพันธ์	3.90	0.87	มาก
รวม	**3.83**	**0.91**	**มาก**
รวมทั้งสิ้น	**3.88**	**0.90**	**มาก**

จากตารางพบว่า หัวข้อของกิจกรรมทางด้านห้องสมุดที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในการเข้าร่วมมากที่สุดคือ หัวข้อด้านกิจกรรมห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.09) รองลงมาคือ ด้านงานบริการห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.88) และด้านการบริหารจัดการห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.83) ตามลำดับ ส่วนหัวข้อกิจกรรม ที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ ด้านงานเทคนิคห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.79)

ตารางที่ 3 แสดงความคาดหวังในวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด

วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. คู่มือการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน	3.67	0.92	มาก
2. คู่มือการลงรายการหนังสือ	3.65	0.95	มาก
3. คู่มือการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือ	3.77	0.92	มาก
4. คู่มือการกำหนดเลขผู้แต่ง	3.67	0.92	มาก
5. วัสดุอุปกรณ์ด้านการซ่อมหนังสือ	3.71	0.93	มาก
6. คู่มือการจัดนิทรรศการห้องสมุด	3.75	0.92	มาก
7. คู่มือการจัดสื่อและกิจกรรมสำหรับห้องสมุด	3.79	0.99	มาก
8. คู่มือการจัดรูปแบบบริการของห้องสมุดโรงเรียน	3.88	0.94	มาก
9. ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	3.96	0.97	มาก
10. คอมพิวเตอร์	4.10	0.99	มาก
11. เครื่องปริ้นเตอร์	4.02	0.80	มาก
รวม	**3.82**	**0.93**	**มาก**

จากตารางพบว่า ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.82) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.10) รองลงมาคือเครื่องปริ้นเตอร์ ($\bar{X}$=4.02) และระบบห้องสมุดอัตโนมัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.96) ตามลำดับ ส่วนวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ที่มีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ คู่มือการลงรายการหนังสือ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.65)

ตารางที่ 4 แสดงความคาดหวังในสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการ

สถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	3.89	0.83	มาก
2. ศูนย์ฝึกอบรม/ โรงแรมในเขตพื้นที่ต้นสังกัด	3.79	0.98	มาก
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัด	3.69	0.92	มาก
รวม	**3.79**	**0.91**	**มาก**

จากตารางพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังในสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.89) รองลงมาคือ ศูนย์ฝึกอบรม/ โรงแรมในเขตพื้นที่ ต้นสังกัด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงความคาดหวังในการสร้างเครือข่าย

เครือข่าย	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. เครือข่ายการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	3.79	0.98	มาก
2. เครือข่ายการยืมระหว่างห้องสมุด	3.77	0.94	มาก
3. เครือข่ายการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ	3.83	0.96	มาก
4. เครือข่ายการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล	3.88	0.94	มาก
5. เครือข่ายการพัฒนาเว็บไซต์ห้องสมุด	3.83	0.96	มาก
6. เครือข่ายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	3.94	0.99	มาก
7. เครือข่ายการจัดนิทรรศการ	3.85	0.89	มาก
รวม	**3.84**	**0.95**	**มาก**

จากตารางพบว่า ความคาดหวังในการสร้างเครือข่ายนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวัง ในการสร้างเครือข่ายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.84) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคาดหวังในการสร้างเครือข่ายเครือข่ายการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.94) รองลงมาคือ เครือข่ายการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.88) และเครือข่ายการจัดนิทรรศการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.85) ตามลำดับ ส่วนความคาดหวังในการสร้างเครือข่ายที่น้อยที่สุด คือเครือข่ายการยืมระหว่าง ห้องสมุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.77)

4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

พบว่า ห้องสมุดโรงเรียนที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}$= 3.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าห้องสมุดโรงเรียนมีปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอมากที่สุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.29) รองลงมาคือ อุปกรณ์เทคโนโลยีไม่เพียงพอและอุปกรณ์เทคโนโลยีไม่ทันสมัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.12) และบุคลากรไม่เพียงพออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.10) ตามลำดับ ส่วนปัญหาที่ห้องสมุดโรงเรียนมีน้อยที่สุดคือครูไม่สนับสนุนให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.13)

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ด้านการบริการวิชาการต้องการพัฒนาตนเองในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอบรม สัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
2. หัวข้อกิจกรรมเป็นหัวข้อทางด้านกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเข้าใช้ห้องสมุด
3. การดำเนินงานของห้องสมุดโรงเรียนควรเน้นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียน
4. เนื้อหาหลักสูตรของกิจกรรมมีความต้องการหลักสูตรเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่มีเนื้อหาหลักสูตรที่ทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน
5. สถานที่จัดอบรม สัมมนา และอบรมเชิงปฏิบัติการต้องการให้จัดที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เนื่องจากมีความพร้อมทุกด้าน
6. ด้านเครือข่ายมีความต้องการในการสร้างเครือข่ายในลักษณะออนไลน์เพื่อความสะดวกและรวดเร็วอันจะเอื้อต่อการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงกันมากยิ่งขึ้น
7. ด้านปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานเสนอแนะว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ยังมีการเข้าใช้บริการน้อยและยังขาดแรงจูงใจในการอ่าน รวมถึงผู้ปฏิบัติงานยังขาดทักษะ ความรู้ทางด้านบรรณารักษ์และมีภาระงานอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบจนไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ในด้านงบประมาณยังมีผลต่อการบริหารจัดการห้องสมุดที่ถือเป็นปัญหาและอุปสรรคสำคัญอย่างยิ่ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องความคาดหวังของครูบรรณารักษ์ที่มีต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ กับสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามสามารถอภิปรายในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

ห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัดพิษณุโลก สุโขทัย และอุตรดิตถ์ มีขนาดห้องสมุดขนาดเล็ก 1-2 ห้องเรียน และมีความคาดหวังในการเข้าชมนิทรรศการด้านห้องสมุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพภา ปลีหะจินดา (2554, น. 47-59) ที่ว่าห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดเล็ก 1-2 ห้องเรียน ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการในภาพรวมในระดับปานกลางโดยสนับสนุนด้านเวลา ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณตามลำดับ ด้านกิจกรรมครูบรรณารักษ์มีความต้องการอันดับหนึ่งด้านศึกษาดูงานในห้องสมุดที่ได้มาตรฐาน รองลงมาคือการจัดหลักสูตรระยะสั้น 1-2 วัน และการเข้าชมนิทรรศการ นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคาดหวังรับบริการวิชาการเกี่ยวกับหัวข้อของกิจกรรมทางด้านห้องสมุด และการสร้างเครือข่ายซึ่งต้องการรับบริการเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุปผา ไชยแสง และคณะ (2560, น. 35) ดาราวรรณ สุวรรณทา (2556, น. 90) ที่พบว่า ครูบรรณารักษ์มีความต้องการศึกษาดูงานห้องสมุดโรงเรียนที่ได้มาตรฐานในประเทศและใช้สื่อรูปแบบต่าง ๆ ประกอบการจัดกิจกรรมของห้องสมุด ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการทุกด้านไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนที่สนับสนุนให้ครูบรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการไม่แตกต่างกันรวมทั้งมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของการจัดกิจกรรมบริการวิชาการที่ต้องการคือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การจัดระบบห้องสมุดอัตโนมัติ การจัดหมวดหมู่หนังสือและรูปแบบการสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

(1) ควรศึกษาการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับห้องสมุดโรงเรียน
(2) ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน
(3) ควรศึกษาการพัฒนาระบบเครือข่ายออนไลน์ของห้องสมุดโรงเรียน

การนำไปใช้ประโยชน์

1) การฝึกอบรมในหลักสูตรระยะสั้น 1-2 วัน ในหัวข้อเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยจัดที่สำนักวิทยบริการฯ
2) ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เน้นเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน
3) ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในการบริหารจัดการห้องสมุดซึ่งเป็นสิ่งที่สำนักวิทยบริการฯ มีความเป็นไปได้ที่จะพัฒนาให้แก่ห้องสมุดโรงเรียนต่อไป

รายการอ้างอิง

ดาราวรรณ สุวรรณทา. (2556). *รูปแบบการจัดบริการวิชาการและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือสำหรับห้องสมุดโรงเรียนในจังหวัดจันทบุรี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ทิพภา ปลีหะจินดา. (2554). *ความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก.* ชลบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุปผา ไชยแสง, นูรีดา จะปะกียา, จารุณ การี, ชุติมา คำแก้ว และ ชินวัจน์ งามวรรณากร. (2560). *ความต้องการบริการวิชาการเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดยะลา. อินฟอร์เมชั่น, 24(2), 25-26.*

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564.* กรุงเทพฯ: สำนักงาน.